

Čentéš, J., Považan, M., Šanta, J.: Dejiny prokuratúry na Slovensku

1. vyd. Bratislava : Atticum, 2014, 255 s., ISBN 978-80-971381-5-8

Vedecká monografia „Dejiny prokuratúry na Slovensku“ z pera J. Čentéša, M. Považana a J. Šantu patrí medzi aktuálne diela, ktorých výnimočnosť spočíva v objektívnom a neskreslenom podaní historického vývoja prokuratúry ako významného právneho inštitútu. Kultivované podanie a odborná rozhl'adenosť autorov robia z publikácie zaujímavé čítanie, ktoré záujemcom umožní lepšie sa zorientovať a následne pochopiť historické peripetie formovania prokuratúry v horizonte viac ako stošesťdesiat rokov.

Zámerom autorov bolo poukázať na najvýznamnejšie medzníky histórie prokuratúry, pričom jednotlivé obdobia chronologicky rozdelili na dvanásť vývojových etáp – kapitol vedeckej monografie. Vznik prokuratúry na Slovensku možno datovať do roku 1850, odkedy možno sledovať jeho cestu historickými súvislosťami s jedným krátkym prerušením až do súčasnosti. Počas sledovaného obdobia sa na Slovensku vystriedali všetky modely prokuratúry, ktoré teória rozoznáva. Do roku 1948 bola naša prokuratúra či presnejšie kráľovský fiškalát, alebo štátne zastupiteľstvo inšpirované nemeckým modelom. Od roku 1948 až do roku 1990 bola budovaná prokuratúra socialistického typu. Od roku 1990 sa buduje prokuratúra demokratická francúzskeho typu, ako to prostredníctvom zvolených období približujú autori.

Cieľom publikácie, ako je to uvedené aj v predhovore, je analyzovať najvýznamnejšie právne normy, ktoré boli míľnikmi vývoja prokuratúry u nás, a poukázať na zmeny právnej úpravy postavenia prokuratúry a orgánov, ktoré jej predchádzali. Jednotlivé právne normy priblížili v širšom historickom kontexte meniaceho sa spoločenského vývoja, v ktorom bola táto právna úprava uplatňovaná. Vedecká monografia pokrýva historický vývoj prokuratúry až do 31. decembra 2013, pretože ambíciou autorov bolo zmapovať tento právny inštitút komplexne a nezamerat' sa tendenčne len na určitú etapu vytrhnutú z celkového historického obrazu o prokuratúre bez ďalších súvislostí.

Aktuálnosť a význam publikácie umocňuje aj rozsiahly zoznam použitej literatúry, ktorý umožňuje čitateľom hlbšie preniknúť do konkrétneho historického obdobia, ktoré ich osobitne zaujalo. Autori približujú najdôležitejšie historicko-právne dokumenty a súvislosti, ktoré sa spájajú s vývojom inštitútu prokuratúry, ale ponechávajú pre čitateľov dostatočný priestor, aby si mohli vytvoriť svoju nezaujatú predstavu o všetkých obdobiach, ktorými historicky prokuratúra prechádzala. A zároveň si aj uvedomili význam a nezastupiteľnosť prokuratúry ako orgánu ochrany práva, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti je povinný vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie.

Vytvoriť nadčasové a nezaujaté dielo je veľkým autorským počinom a nesporne obohatí nejednu odbornú právnickú knižnicu; no nielen to, ale stane sa aj sprievodcom v úvahách o budúcom postavení prokuratúry medzi ostatnými štátnymi orgánmi a o jej právomociach v modernom demokratickom štáte.

*prof. JUDr. Mgr. Jana Viktoryová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra vyšetrovania
e-mail: jana.viktoryova@minv.sk*